

Megjelen:

hetenkint egyszer, Csütörtökön.

Kiadóhivatal

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskerekén, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai:

a négyhasábos petitorsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr.

Kincstári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Figyelmeztetés. Hátralékok kikerülése tekintetéből, a hivatalos hirdetések megrendelésénél a díj — a szavak mennyisége szerinti következő számítási módozat — a hirdetményel együtt előlegesen beküldendő; és pedig: minden hirdetés után, a bélyegilleték betudásával, egy 100 szóig terjedő hirdetmény egyszeri beíratásáért 90 kr., minden további 2 szóért 1 krajcár; kétszeri beíratásáért 1 ft. 65 kr., minden további 2 szóért 2 kr.; háromszori beíratásáért 2 ft. 30 kr., minden további 2 szóért 3 kr. fizetendő. — Magán hirdetmények petít sor szerint számítatnak.

Torontálmegye árviz-mentesítése.

(Folytatás.)

Töltéseink czélszerűtlenségét, úgy hiszem, nem igen kell érvekké bizonyítani; eléggé szomorú bizonyítékot nyújt a sok évi tapasztalás. Hozzájárul az, hogy Délmagyarország colonisatiója alkalmával bár a csatornázási munkálatokra nagy összegek fordítottak, Torontálmegye mégis kevés figyelemben részesült — czélja lévén az akkori kormány csak is Temesvárt emelni — s azért csak is annyi csatornázás vétetett foganatba, mennyi Temesvár s vidékének árvizmentesítésére szükséges volt. Így Torontálnak régi töltésmunkálatokkal kellett továbbra is kiülni.

Torontálnak jelenlegi sebei még a Török hódoltság korában üttettek s mai napig sem hegedhettek be. Az ellenség t. i. felhasználván kedvezőtlen helyzetünket, felszaggatá mindenütt a töltéseket, s az aranykalászos tereket posványtengerrel borítá el. Földművelésről szó sem lehetett s a kevés bevándorolt is rablással s vadászattal tengette életét. Magyar benszülöttre ez időszakban már nem akadunk. Oly nép, mely hazáját mindenek felett szereti, csatatéren hullott el örökké viruló babéjaival. Végre ütött a szabadság órája. 1716. Októberhó 12-én Savoyai Eugen megadásra kényszeríté Mustafa temesvári pasát s már a jövő évi passarovitzi béke, a török hordák pusztításainak Délmagyarországban véget vetett.

A félhold hatalmának megtörése után azonban megyénk isszonyú pusztá volt. A földművelő nép fegyver alatt vérzett el; fehérlő embercsontokkal volt behintve a tér, melyen 164 éven át Török önkény uralkodott. A dagadózó folyamok partjainak tulesapva gátlanul özönlék el a lakatlan tájakat, magukba temetvén a termések utolsó romjait is. Schwartner, a pesti egyetemen a Diplomata tanára, fölemlíti, hogy Magyarország egy része sem volt annyira elárasztva a posványoktól, mint éppen Torontálmegye. Griselin térképe szerint, mely 1776. készült, e mocsárok Nagy-Beeskerekétől éjszakra, mintegy órányira fekvő Jankahidtól éjszaki felé N.-Kikindáig, keletre egészen Cseneyig terjeszkedtek ki. A Tisza bal partján Új-Szegedtől kezdve, Torontálmegye egész határán, mértföldnyi területek voltak elöntve. Az illancsai mocsár is meglehetősen térséget foglalt el; ezek mellett elszórt kisebb nagyobb posványok alig jönnek tekint-

etbe. Hozzá adván még az Aranka áradási területét — igen kevés szárazföldje maradt Torontálnak.

Hasonlítsuk most össze jelenlegi áradási területünket a fennemlítettakkal s azt fogjuk tapasztalni, hogy az akkori áradási terület azonos a maival s körülbelül ugyanott vagyunk, hol voltunk ezéltől másfél századdal — tán csak a Török hiányzik?

Ily viszonyok közt a kormánynak erélyes intézkedésekre óriási pénzüsszagra mély belátású, bölcs, hív, emberszerető férfiakra vala szüksége, kik az ország eme kincsforrását újra megnyissák. — E szomorú viszonyok, fájdalom! újra beállottak; jelenlegi igen t. kormányunk minden eszközt fel fog használni, hogy égető szükségünkben segítséget nyújtson. Nagy aldozattal megkezdettük már az előmunkálatok, a lejtmerések stb., mint azt a miniszterelnök úr a országházban bővebben kifejté — s ha az időviszonyok csak kissé kedvezők lesznek, bizton hihetjük, hogy ernyedetlen szorgalommal, s valvetett munkássággal oda vihetjük, hogy néhány év múlva gözmozdony robog keresztül az aranykalászt hullámzó téreken.

Hasonló okoknak, hason körülmények közt, rendszeren hasonló következményei szoktak lenni. E szerint czélem lesz összehasonlítani a török hódoltság utáni vízmunkálatokat a maival, megismertetvén egyszersmind Vedres mérnöknek egy régebbi csatornázási tervét.

Torontálmegye áradási területét két részre lehet osztani: az éjszaknyugati s délkeletre. Minthogy Torontálmegye délkeleti része közelebb fekvő a központhoz Temesvárhoz: a vízszabályozás ezen a részen vette kezdetét.

Óriási az összeg — mond Griselin — mely Délmagyarország árvizmentesítésére fordítottak. Mária Theresia az akkori legnevezetesebb víz-mérnököt Fremaut-tól Németalföldről leküldé, ki, mint az eredmény mutatá, az országnak legtöbb hasznot hajtott.

Fremaut azonnal belátá, hogy Torontálmegye árvizeit a Tiszába rendszerint nem lehet lecsapolni; mivel a Tisza rendszeren magasabban áll, mint az árvíz felszíne; mint azt jelenleg is észlelhetjük, midőn a Tisza 16' áll 0 felett s a víz csak akkor lenne lecsapolható, ha a Tisza 8' állana 0 felett. Ennek ellensúlyozására Fremaut oda törekedett, hogy a délkeletről jövő vizeket ne is bocsássa egészen Torontálmegyébe, hanem az áradás meg-

akadályozására, azokat még Krassó s Temesben jó előre más irányban csapolhassa le. Fremaut e messzeható tudományos alapon nyugvó csatornázási tervét elkészítvén, annak kivitelét az akkori lugosi kerületben megkezdé.

(Folytatása következik.)

Kiss Károly tr.
A miniszterelnök beszéde, melyet az árviz által sújtott megyék érdekében mondott.

Bács-, Temes- és Torontálmegyékben a víz által károsított terület 800.000 holdat tesz és ez hazánk legdusabb területe, az államnak az egyenes adókban évenként 3 milliót hoz, s a közvetett adók ily körülmények közt nevezetesen csökkentek. Ezen területnek biztosítására a hozott kiadás tehát sokszorosán kipótolva, tisztán pénzügyi szempontból is indokolható lenne még az esetben is, ha egyenesen az államkincstár adná ki a szükséges eszközöket a munkálatok kivételére. Mint mondtam megnyugtatóra szolgálhat a sújtott vidékeknek, és tájékozásul a jövőben teendőkre nézve, ha elmondom röviden azon tanácskozások eredményét, melyek husvét tájban a közlekedési miniszteriumban végmegállapodásra jutottak. (Halljuk!) A közlekedési miniszterium ugyanis kiküldvén a miniszteri biztost s az illető szakértőket a sújtott vidékek árterének mentesítésére s a vizek lebecsátására egyöntetű, egybevágó terv megállapítását tartotta szükségesnek. Ezen terv szerint két irányban szükséges intézkedni. Először is mindenekelőtt arról, hogy a területeken jelenleg fekvő vizek mentől előbb lebecsátassanak, másodsor, gondoskodni kell arról, hogy mindenütt, hol a technikai tervek ennek szükségét kimutatják, a töltésmunkálatok azonnal létesítenessenek. A tervek eziránt készen vannak, és azon munkálatok, melyekhez azonnal hozzá lehet fogni, a következők: A Berettyó felső vonalán töltés és átmetszési munkálatok szükségesek, a Begánál pedig medertisztítás. E munkálat nagy hasznot fog hozni, és az összes költség, mely mindjárt a munkára fordítható, nem megy többre 150.000 ft-nál.

E munkálattal kapcsolatban szükséges lenne a kis-topolovetzi-Bega szorító két sarkantyú-műt és a topolovetzi ár-ápasztó csatorna szélesítése, még pedig a sági vasuti állomásig kellene e töltéseket vezetni. E munkálat által, mely az előszá-

mitás szerint 300.000 ftba kerül, 150.000 hold szabadul fel az eláradás veszélyétől, melyből jelenleg is 50.000 hold víz alatt van. De szükséges e vidéken még egy más munkálat, t. i. a Temes balpartján Csebza vidékén töltések lennének végrehajtandók; e munkálat 96.000 ftba kerülne. Továbbá munkálat teendő ugyanazon vidék érdekében, t. i. Berzava védőtöltésének kijavítása és Delta felé vezetése, Moravitz mellett, Perkosovától Vatináig. Ez 100.000 ftba van előszámítva. Továbbá Versetz-Paulisi, valamint a Terézia és Berzava csatornák javítása szintén 100.000 ftot vesz igénybe. Végre, hogy a víz lebecsátási munkálatok czélszerűen keresztül vitessenek, szükséges a Temes folyónak azon részén, mely a határvidéken fekszik — 30 átvágást eszközölni, melyek által a Temes folyónak hossza, oly arányban, mint egy az öthöz áll, meg fog rövidülni.

E munkálat szintén 100.000 ftba kerül. Ez által a Temes folyónak oly esés fog adadni, mely mindezen fennebb eszközölt töltési és kiszáritási munkálat által a sikert biztosítani képes. Ez az egyetlen munkálat, melyhez a vidék hozzájárulása szükséges, de a nagyobb folyóknál az állam concurrentiája is igénybe vehető.

E munkálatra 100.000 ft. van téve, mi által Temesmegyében 300.000 hold ármentesítése, nemcsak a jelenre, de a jövőre is biztosítatik. Az összes kiadás 860.000 ftba tehető. Mint a mult alkalommal mondtam, Torontálnak a viszonyok sokkal kedvezőtlenebbek, mert ott csak zsilipek által lehet a vizeket a folyamokba bocsátani. Torontálnak 300.000 hold van olyan állapotban, melyen segíteni kell, erre szükséges az Aranka, Kovacsicsa, Galaczka stb. vizeinek szállítása s nagyobb szilipek állítása, T.-Kamizsa, Padé és Iványovánál s Kerekónál.

Ily rendkívüli esetekre, mint minők ma is fennállanak, egy Kikinda, N.-Beeskerek, Perlász, egész Pancsovágról le a Dunába egy alkalmas pontnál beszakadó csatorna tervezetük, mely nemcsak Torontál-, de Temesmegye egy rész területeinek belvizeit is levezetni minden esetre képes lenne.

Ezen részletesen bemutatott terv első sorban az illető társulat által elfogadandó lévén, mi annyival inkább várható, miután ez által a terhelés valóban csekély, miután a szabályozási költség holdankint 4 ft-nál többet nem tesz, a kormány tehát mihelyest a társulat a tervet elfogadja s a hozzájárulást kimondja, főleg a föle-

TÁRGYA.
A fizetés napja.

(Vége.)

Eközben a küldött örömtől sugárzó arccal érkeze vissza, és erre Lóra asszony vonási sem maradtak közönyöse. A szolga pedig Kálmánunk kezébe egy „öt“ forintos bankjegyet ada. Midőn poétánk a papírlemez nem többszörösségét megérezte kezében, majdhogy a guta ütötte meg. De ez Kálmán nagy szerencséjére Lóra asszony figyelmét kikerülte. Mily elfogultak gyakran a szelleműs férfiak gondolá magában. Ez valóban nagyszerű! „Öt“ forint két évnegyedrűli házbér fejében. Jah, majdhogy ellefejtém, öt forint körülbelül egy palack tokajinak az ára és oly móddal, mintha Niebelungok kincsét bírná, fordult Lóra asszonyhoz: „Nagysám látogatásával megtisztelt, nem fog tehát resteleni vélem egy pohár tokajt megizlelni,“ s a szolgának kezébe nyomva az ötöst megparancsolá, hogy azért egy palack tokajt hozzon cserébe.

És gyorsan kapta fel Kálmán újból az elejtett beszéd fonatát és ha árulkodással is; de kétségbe esett adósnak segítsen ami tud a hitelezővel szemközt. Máskép szokott ez bizonyos nőknél

lenni, így a szemközt lakó Gusztó kisasszony is mily pénzfórással szerzi meg a selyemruhákat, melyeket oly kaczerán tud viselni? meg fogja-e azokat fizetni?... fogadok, hogy nem, vagy más valaki fizet érte.

„Jaj, ügyvéd úr, ha tudná, hogy hánynak adósa, tartozik czipészének, szabójának, a fodrásznak, s tudja isten, hogy kinek mind, de plane még annak a köcsög kalapos, alacsony szürke haju úrnak is.

Mikor Szomjas, Lóra asszony beszédjét más hibájára tudta vezetni, biztos is lehetett abban, hogy Lóra asszony torkán a szó nem fog egyhamar megakadni. Élelmes Kálmánunk pedig tudta a vizet malmára hajtani, oly gyöngyörien fonva tovább a fonalat, miképp azt irmodorában kifejtteni soha sem volt képes; na, de a szükség találekonná is teszi az ember fiát, de szükséges dolog is az, különösen az ily esetben, midőn egy éltess asszony megvetett szerelmének boszújától akarunk menekülni, egy asszonytól, ki nem csak szerelmes, de kapzsi és boszúvágyó egyuttal. Ez alatt akadt barátunknak ideje Csontos levelét elolvashatni, ki azt írta, hogy varakozzék reá, mert napközben fölkeresendi.

Szomjas viszonya azonban bonyolultabbá kezdett válni, mivel Lóra asszony határozott válasza látszott őt kényszeríteni akarni és minél kevésbé keményen bánt véle a hitelező, annál alkalmatlanabb kezdett a szerelmes nő lenni. A tokaji

ez alatt megérkezett és nem is voltak igazságtalanok iránta — jelesül Lóra asszony nem — ki hitelezőjéből erővel szerelmi vallomást akart kicsikarni. — Végre, végre a mentő angyal Csontos Péter alakjában megérkezett. Lóra asszony nem tartván illemmel összeférő dolognak a két író értekezésén jelen maradni — kissé zavartan távozott el, mivelhogy adósát oly kérlelhetlen módon akarta megexequálni.

„Édes barátom, isten hozott, te derék jó barátom, nem is képzeled mily veszélyből menttetél ki,“ sohajta föl örömeben Kálmán „hacsak pár percet is késél, úgy vége szabadságomnak, vége nyugalmamnak, vége, de mindenké vége lett volna! képzeld el kétségbeesett helyzetemet: szobámban fogoly, e nő foglya, ki mindennek erejével azt akarja, hogy nőül vegyem! Harmincz évet önmaga vall be; de itélj magad, nincse-e az ötvenen is jóval túl? hisz tokajimat is ő egyedül itta meg.“

„Hogyan! tokajid?“

„Az öt forint Péter, az öt forint; ez volt az egyedüli mód megnyugtatósára.“

„Még mindig az Ő, aki volt“ szólott a komoly Csontos; — „poéta és bolond egy csizmában járnak. De, valami kéziratról szólottál a minap?“

„Ah istenem, igazán: itt van, ma éjjel végeztem azt be, de mit ér a könyv kiadó nélkül? és

oly kiadót találni, ki jól fizetne érte, annyi volna, mint a hitelező, ki az írók váltói jó feltételek mellett veszi meg; barátom az volna ama legkitünőbb ember, ki valaha élt, él, vagy még élni fog! Ha kiadóra akadsz istenilek, emít, holtodig nagyságollak.“

„Hagyd csak, hogy megtekintsem.“

„Ne tekintsd, kérlek vidd, keres 100 flos kiadót; ha érte pusztá ajánlatodra többet igerne valaki, úgy beszéld le, hisz a költői művek nem kedveltek, hisz mitsem fog rajta nyerni, a belőle származó jövedelem legfőbb a nyomtatási költségeket fogja fedezni.

Alig hogy lapozgatni kezdé Csontos a kéziratot abban remekművet gyanított a műbarát valódi ösztönével, és sietve vitte azt el, anélkül, hogy Szomjas barátjának fejnéküli beszédjére sokat hallgatott volna. A kiadó az „O...“ munkásának pusztá ajánlatára 300 ftot fizetett a műdarabért: mit bölcsen is tett saját nagy hasznára, szerzőjének pedig dicsőségére.

Szomjasunk pedig vidékre vitte mindig széles kedvével bolondságait is, és még hozzá.... egyetlen szeretjét is nőül véve kinek kedvessége és szerelme elnézők férje gyengéi iránt és neki csak azt nem engedik meg, hogy az éjtől vegye kölcsön azt, ami a naphól nem telik számára.

zetőre nézve a tervnek siettetésével és a különben vagyonos társulatnak a ne- talán szükséges pénzek beszerzése által oly segély nyújtható lesz, hogy az egyik, vagy mindkét irányban a munkákat hala- dék nélkül megkezdessék, és a népnek bő kereset és így az inségben segély fog nyújtani.

Bácsmegegyének területén, a mint- egy 200.000 holdnyi belvizekre nézve jelenleg a megyei bizottság által az elő- munkálatok folyamatban vannak. A Jegericskabarára dülő nagy érdekesség vizei- nek leeresztésére már elvileg helyeslett terv alapján a kormánybiztos a társulatot megalakíthatja, s a munkálatot kedvező viszonyok esetére meg is kezdheti.

A Ferencz-csatorna felső vidé- keire dülő többrendbeli, mintegy 30 ezer holdnyi területén a vízleeresztés a csator- nába, több árkokon megkezdett, s hely- lenként sikerrel be is fejeztetett.

A szatpár-újvidéki újabb vonal pedig jövőre jobbra, balra mintegy 68.000 hold területen a belső vizek leeresztését biztosan fogja eszközölni, jelenleg Bács- megyében a Mosztrugán- és Ferencz- csatorna több helyen átvágatván a töl- tések, már jelenleg is mentve vannak a környező vidékek.

Ezek azon tervek, melyek már készen vannak, s melyeknél fogva, mint a mult- kor nyilvánítottam, a kormány saját fele- lősségére feljogosítja fogja magát érezni az állam részéről az illető társulatnak a munkálatok kivételére szükséges pénz- összegeket előlegezni. A kormány intéz- kedését a jövő törvényhozás, azt hiszem, helyben fogja hagyni, miután a vissza- térítendő előlegek az adóképesség bizto- sítására és nagymérvű emelésére fognak szolgálni, s ennél fogva bátran nézünk elé a törvényhozás ez iránti határozatának.

Van még az országnak több vidéke Bács és Bács vidékein kívül, ugymint Arad, Békés, Csanád, Csongrád megyék, sőt a felső Tisza vidéke is, hol a bel- vizek sok hasznos terület elárasztottak. Erre is ki fogja a kormány terjeszteni figyelmét, s az említettekél a száraz éri csatornának megnyitása által 125.000 hold lenne armentesítve.

Vége vannak egyéb tervezetek is készen, melyek szerint a kormány az or- szági más vidékein is meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket a célnak elő- mozdítására. De hol valódi inség van, munkáról és így keresetről is gondos- kodni kell.

Ezeket azért kívántam a t. háznak előterjeszteni, hogy indokoljam azt, hogy semmi befolyással nem volt a t. képvise- lő úr által tett indítvány, a kormány intézkedésére, miután tudja, a kötelese- ség; viszont indítványának súlypontja úgy is az, hogy a kormány saját fele- lősségére tegye meg az intézkedéseket, mire minden felszólítás nélkül, sőt előbb is vállalkozott.

Továbbá azt mondja az indítvány, hogy a jövő törvényhozás, az e célból teendő czélszerű intézkedéseket helyben fogja hagyni.

Miután a jövő törvényhozás az intéz- kedések czélszerűsége felett önmaga fog ítéletet mondani, én az indítványt akként mint volt formájára feleslegesnek tartom, ez okból voltam bátor már a multkor is megjegyzéseimet megtenni, és most ambár az indítvány visszavonatott, azokat ismét-elni egyrészt a vidéki érdekelt meg- nyugtatására, másrészt pedig hogy kijel- lentem miszerint a kormány, midőn saját felelősségére ezen fontos tárgyban is megkívánja tenni mindazon intézkedése- ket, melyek halasztást nem szenvednek, de azért igyekezni fog megtartani azon határokat, melyek hatáskörét szabályoz- zák. (Élénk helyeslés jobb felől. *)

A kisdudóvoda megnyitása.

A nagy-beckereki „játékony növénylet“ e f. hó 15-én nyitotta meg ünnepélyesen az ál- tala létrehozott „kisdudóvoda“ nagyszámu és fényes közönség jelenlétében.

A növénylet elnöke Vécsey Istvánné ő nagy- sága a következő beszéddel üdvözölte a jelen- voltakat:

„Tisztelt Uraim és Hölgyeim!

Ez óra adja nekem az ünnepélyes alkal- mat, a nagy-beckereki „játékony növénylet“ nevében örömmel nyilváníthatom, hogy ezen növényletnek több évi buzgó fáradozásai után sikerült egyik legfőbb feladatát megoldani, je-

lesen városunkban egy régőhajtott kisdudó- vodat létesíteni.

Itt ezen szerény helyiségben találják Önök a növénylet oltalma alatt álló óvodát.

Itt van az óvodák kisdudó parányi serege. És ha nem is találják Önök ez intézetet minden kívánatnak megfelelő alakban, bírjuk benne minden esetre a kezdetet, melyen to- vább haladhatunk Önök és hasonló nemes keblű emberbarátok támogatása és pártfo- gása mellett; a mire — szabad hinniem — hogy növényletünk mindenkor és bátran szá- molhat. És midőn Önöknek ez ünnepélyen bennünket szerencsétlőtő megjelenésükért me- leg köszönetet mondanék, s ez intézetet to- vábbra is Önök kegyes pártfogásába ajánla- nám: a n.-beckereki kisdudóvoda ezennel megnyitottnak kijelentem és nyilatkozatom.“

A beszédet viharos éljen zárta be. Ez- után Moczkovcsák úr az intézet érdemes tit- kárja német szavakban szólott a közönséghez, mely szinte nem maradt hatás nélkül.

Következett Prick József alispán úr be- széde, ki valódi költői szellemű beszéddel, nem egy pár könyvet csalt ki az úrhölgyek szem- meiből. Végre Sztaics Dániel főpap szerb nyel- ven üdvözölte a jelenvoltagekat, s kívánt szeren- csét és boldogságot az intézet fennmaradásához.

Megjegyzések Kiss K. tanár urnak a „Torontál“ 1. számában közlött cikkére.

Támazkodva a fennevezett tanár úr czik- kében előforduló ama passusra, mely szerint óhajtott volna, hogy a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ ügyében e lap hasábjain, alapos hozzászólások történjenek, igénytelenségem is, bátorságot vesző magának e társulatra és specialiter Kiss úr cikkére von- natkozó nézetemnek, a lap szűk terére való te- kintettel, néhány rövid szóval kifejezést adni.

Egy épen oly higgadt mint jeles férfiú által — mint a minő Ormos úr, — kezdeményezett és országszerte közhelyesséssel fogadott ügyet kri- tikai bonczkés alá venni, részemről vak merő- ség egy a történelmet és a régészetet művelő társulat szükségét avagy csak hasznát is két- ségbe vonni, bárki részéről is botorság volna.

Ha tehát Kiss úr említett cikkében a törté- nelmi és régészeti társulat hasznát, sőt szük- séges voltát fejtegetve, ily társulat létesítése mellett kardoskodik, dicsegetendő szolgálatot tesz közvetlenül a délmagyarországi megyéknek, közvetve pedig édes hazánkunk; de midőn egy délmagyarországi muzeum felállításáról beszél, ugy tünik fel előttem mind azon ember, ki övének táplálékáról akart gondoskodni, minden száz lépésnyire vetett néhány gabmagot: ha kisebb területen vetette volna el a magot haszná- lalt volna övének, de így használt-e azoknak? Épen oly, de szellemi értelemben vett, mag- vető óhajta Kiss úr is lenni!

Mit gondol tanár úr, ha minden megyé- ben úgy gondolkodtak volna mint ön, ha min- den egyes megye külön, vagy két, három me- gye egyesülten egy helyen rakta volna le tu- dományos és műkincseit, vajjon lehetne-e a külföld előtt magyar régiség tárgyakról beszél- nünk? Bizonyára nem!

„Ha muzeumnak lesz“ — ugymond ön — „nemesek nem leszünk kénytelenek műkincse- inket idegen földön bálmulni, sőt földünk iránt az idegenekben is érdeklődést kelthetünk.“ Amidőn cikkirő ur műkincseinknek a honban való maradását egy délmagyarországi muzeum felállításáról teszi függővé, teljesen ignorálni látszik a nemzetnek Pesten levő muzeumát, melyet a világ legműveltebb nemzetei is irigyel- nek tőlünk és melyet bálmulni és tanulmányozni világhírű tudósok rándulnak fővárosunkba. A sok közül csak Desjardiu-t és a dán királyi régiségár igazgatóját említem, kik a legújabb időben jöttek Pestre muzeumunkat tanulmányozni. Azon érv pedig, melyet indítványának támogatására felhoz, csak mosolyra készítet. — Uram Istenem, ha ön egy hitvány ásvány miatt — melyből még egy-két példányt találni nem tartozik talán a lehetetlenség országába! — oly sopánkodást visz véghez, mit szóljanak más nemzetbeliek, midőn pesti muzeumunkban oly tudományos és műkincseket látnak, melyek nem- zetükre nézve mondhatnám ereklyeszzerű becs- esel bírnak!

Különben — melleleg megjegyezve — mit gondol Kiss úr, ha az említett ásvány ásata idején létezett volna már Temesvárott muzeum, semmi szín alatt sem vándorolhatott volna ama ásvány Bécsbe?

Az első ok, mely egy új muzeum felállit- tására ellen szól, a szétforgácsolás. Valóban különös, hogy épen oly időszakban, midőn min- denütt az egyesülés eszméjét látjuk megteste- sülni, ön a szétforgácsolás mellett küzd. Ha a szétforgácsolás oly előnyös, miért törekszenek a pesti nyilvános országos könyvtárakat egye- síteni?

De van egy másik fontos ok is, mely az ön indítványának megvalósítása ellen szól. Meg- engedem, hogy vannak nálunk is elegendő, kik jól értik a régészetet, de megfogja Kiss úr is engedni, hogy más egy régiség vagy bármi- nemű műkincs egy Rómer Flóris, Henszelmann s a t. kezében mint egy laicusban, kire nézve az, midőből egy szakudós talán egy egész kor- szak homály fedte történetét olvassa ki, terra incognitát képez.

Ami pedig a külföldnek földünk iránti ér- dekltségének felkeltését illeti, erre nézve azt vélem, hogy az jobban fog sikerülni, ha mű- kincseinket — mint elődeink okosan elintézték — egy helyen, tehát a pesti muzeumban rak- juk le.

Ha Kiss úr, a fennebbi érveket higgadtan fontolóra véve, még azt is meggondolja, hogy a vidékünkön található tudományos és műkin- csek nem csak a mi, hanem az egész nemzet közbirtokát képezik: bizonyára vissza fogja vonni ama ambíció sugalotta indítványát, mely, ha ne- tán nemcsak nálunk, hanem másfelé is tetést öltene a legújabb időben virágzásnak indult ré- gészetiinknek előbbre vitelét nem eszközölné soha, hanyatlását pedig időnek előtte!

Oldal János.

Mi történik a kerületekben.

— Kanizsáról írják: hogy ott e napokban egy vak koldus halt meg, aki 105 évet élt. — Meglehet, azért volt oly hosszú életű szegény, mert vak volt.

— Gyertyámsról egy levelet kaptunk a tanító úrtól, a melyben azt állítja, hogy az a tudósítás téves volt, a melyben a víz apadása jelezte: szerinte a víz most is előbbeni álla- potában van. Higye el a t. tudósító úr, hogy szívesebben jeleznék azt, hogy a víz egészen elapadt mint a fentebbi sorokat. — Tudósítá- sait szívesen fogadjuk.

— A zombolyai kerületben erősen mo- zognak a jövő képviselő választás érdekében. Azt hiszem, e kerületben nem könnyű lesz a győzelem, s hogy kié lesz az oroszlanrész, azt még most bajos volna egész biztossá- gal állítani.

— Lázárföldön is nagyban fujják a követ bizonyos emberek. Csak vigyázzanak, hogy valahogy a szájakat meg ne égessek.

— Csakóvánt mint értesülünk nagyban ural- kodik a himlő. Ez úgylátszik most járványára fajult, mert Szegeden is erősen hozzá fogott.

— Perlászton azt halljuk egy cigányt fog- tak el, aki hamis tizkrajczárokat csinált; a cigány csak a magyar nótához ért, mihint a banknotához fog, mindjárt rajta veszít.

Tisztelt szerkesztő Úr!

Április 11-én kelt igen becses lapjának „Hirharang“ rovatában tüzőlő együletünk érdeklő közleményében nevémet azok sorában látom kitéve, kik a társulat alakításában maguknak kiváló érdemeket szereztek.

Ez engem annál is inkább meglep, minthogy az igénytelenségemmel sokkal érdemesebb Exler Miklós, Eckstein Vilmos és Prezik Ferencz tisztelt polgártársainknak még csak nevémet sem látom felemlítve, kik pedig ez intézet létre hozatalában egész odaadással a legna- gyobb buzgalmat fejtették ki.

Kötelességemnek tartom az igazság érdekében ki- jelenteni, miszerint a nekem tulajdonított érdemek első sorban fennevezett tisztelt polgártársaimat illetik.

Tisztelt szerkesztő urat ez igénytelen sorok szíves közlésére kérve, maradok tisztelettel.

N.-Beckereken, 1872-ik évi Április 15-én.

Rósa Ignátz.

HIRHARANG.

(Főhívtás.) Városunk ifjuságának egy része által fölszólítva lévén: fölívom ifjusá- gunkat egy komoly irányú ifjusági kör alakitására. E célból az alakuló értekezlet f. hó 23-án fog délelőtti 9 órakor a casino-termei- ben megtartatni. N.-Beckerek 1872. April 17-én. Vuchetich Endre.

— Igazán furcsa! ha azt egy szerkesztő mind figyelembe venné, azt a sok jó tanácsot, amit naponta hallani szerencséje van, üszintén megvalva, vagy neki, vagy az elő- fizetőknek, de egyiknek bizonyosan meg kel- lene szöknie. A „Szegedi híradó“ t. szer- kesztője szintén keserűen tapasztalja, s lapja- ban a következőleg ír: Alig mulik el egy hét, melyben a lapra vagy egyes közleményeire vonatkozó bíráló levelet ne kapnánk. Világos ezekből, hogy nálunk a kritikához mindenki ért, csak az a kár, hogy az iráshoz, a csi- náláshoz oly átkozottul kevesen értenek. A napokban pl. szintén kaptunk egy másik levelet, melyben lapunknak egy „régí pártlója“ (aki azonban sohasem fizetett rá elő) szörnyű ko- mely hangon azt hányja szemünkre, hogy egy bizonyos közleményben, mely egyébként köz- tudomásu esetet tárgyal, miért tettük ki az R. betű mellé, hogy „izraelita“; hát oda- tettük volna-e, ha keresztényről lett volna szó, hogy „keresztény“? Ilyen érzékenységek is vannak nálunk. Általában nagy baj az nálunk s általában a vidéken, hogy az emberek nem annyira a dolog velejét nézik, hanem bold. Kazinczy Gáborként „a szavak egér farkába kap- paszkodnak“, hogy csak valamiképp sérve érez- zék magukat. Ha az ebből származó ezeféle provinciális érzékenykedést mind szigoruan te- kintethet akarja az ember nemni, akkor jobb, ha leteszi a tollat s átengedi olyannak, aki mindenkinek eleget tud tenni. Csak hogy ezt a csudaszületett még nem fődötték föl. Ez vi- gasztal minket azon örökké nyakunkon ülő bibliai tétellel szemben: „Jaj de sokan vannak, a kik háborgatnak!“ Tehát csak háborgassanak, mi majd haladunk szépen a magunk egyenes útján.

— Városunk önkényes tüzőlői tegnap tar- ták meg közgyűlésüket, melyben véglegesen megalakulva, az egyes szakosztályok tisztjeit is megválaszták. Üdvözöljük önfeláldozó lelke- sültégüket, melyhez kitartást kívánunk.

— N.-Beckereken takarékpénztár alakul: Alapítói első rendben a magyar általános földhitelrészv. társulat, Wahrmann M. pesti bankár, az első m. általános biztosító-társaság aligazga- tója Ormody Vilmos és Ullmann, Gróf Csekonits Endre, Dániel János eleméri földbirtokos, Vécsey István, Freund Samu és fia nagykereskedők, Stojkovič György a n.-becker ki keresk. csarnok elnöke, Dr. Demkó Pál, Arsenovics Péter és több kintyves földbirtokos és kereskedő. Részvény- tőkéje 200,000 frt. tesz és előre biztosított

összekötéseivel fogva hivatva lesz jelesen a kisebb földbirtokosoknak könnyű és gyors módon kölcsönöket eszközölni. Az alapszabályok már a ministeriumnak be vannak terjesztve, és így reménylhető, hogy gyorsan szervezkedvén még Juliusban működését megkezdheti. — A mint alkalmunk volt az alapszabályokból meggyőződni, ezen intézet minden bármí veszélylyel járó vállalkozásokat kizár és a mennyiben egy szak- avatott vezérigazgató mellett, folytonosan egy 6 tagból álló igazgató-tanács is működend, el- várhatni a legdusabb eredményt; 800 részvény az alapítók által lön jegyezve, 200 darab pedig nyilvános aláírásra bocsátatik.

A társulat ideiglenes elnökségét Dániel János úr volt szívesen magára vállalni. — E tárgyra alkalmilag visszatérünk.

— Folyó évi April 6-án Czárán igazabban Sporia Nika szókai lakos anyósa Czárán Vulkának biztatására, Stojanov Vása segítségével sógorát Lukát a szókai erdőbe csalva agyonlőtték; Czárán igazabban Sporia Nika a tett után megszökvén, mai napon magát ezen bíróságnál mint tettes önként bejelentvén elfogadtatott, s az illetékes járásbíróhoz Módsra küldetett.

— Egyik közkevdességu jeles orvosunkhoz, mint egy három nap előtt beállt egy csinos rácz menyecske, azon panaszkodott, hogy adna neki látleletet, mert a férje irtózatosan elverte annyira, hogy restelli megmutatni testén az ütéseket. Az orvos azon kérdésre „hogy mi szolgáltatott okot férjének, ezen barbár tette véghez vitelére,“ azt válaszolta: hogy szom- szédja elszokott hozzá látogatni, s ezt férje jó szemmel nem nézheti, a minapában éppen ott találta, s azt akarta megverni, de az megugrott s így a szomszéd helyet őt hagyta helyben. — Végül arra kérte az orvost, hogy úgy állítsa ki a látleletet, hogy ne a férjét, de a szom- szédot büntesse meg a bíróság.

— Egy helybeli vendéglőben a magyarul nem értő pinczér, és egy németül nem tudó vendég, sehogy sem bírta egymást kapacztatni a benyújtott számla miatt, utóljára egy csat- tanással határozta el tartozásai mennyiségét. Ezek is úgy jártak mint a Komáromi várkapitány, az ostromló török vezérrel, ki midőn a basától a vár feladását kérő levelet kapta, azt üzenté neki vissza: „Én sem ráczul sem törökül nem értek; hanem verekedni majd magyarul fogok.“

— Egy asztalos legény kedvesét szép hajától fosztotta meg azért — mivel neje nem akart lenni. Sajnáljuk a haját vesztett szegény kis leányt, de — tudhatta volna: hogy a házassághoz nem kívántatik éppen, — szenvedélyes szeretet, mert a házassági szerelem mint a vadalma, otthon magától érik meg. A mostani időben a házasság oly ritka mint a jó könyv; csalogató czím, — szép előszók, izletes kiállítás, — meg- vesztegetett kritika, de mit mond aztán a tartalom!

— Egy barátunkhoz nyitottunk be, ki éppen fizetett, kérdésünkre — hogy mitcsinál? azt válaszolta: a szellemet osztoztatja az anyaggal. E rejtélyes mondatot pedig ekként értelmezte, hogy amit egész napi szellemi munkájával keres, este elviszik az uzorások.

— Egy idevaló polgártársunk egy ügyvéd- hez ment s mondta hogy bizonyos bécsi rokonától 1000 forint maradt reá, mely örökség átvétele iránt lépéseket kellene tenie az elhunyt lak- helyén. Az ügyvéd erre azt tanácsolta, hogy sokkal jobb lesz, ha egyenesen bécsi ügyvédhez folyamodik levél által. Polgártársunk a kapott tanácssal valózt, másnap azonban őt forintról szóló nyugtatványt küldde hozzája az ügyvéd, mely összevet díjjul követel a tegnapi tanács- közlésért. Polgártársunk ezen megboszankodott s más ügyvédhez ment, az iránt tanácsot kért, hogy tartozik-e az ügyvéd követelését tel- jesíteni? Ezen ügyvéd tökéletesen igazságosnak mondá társa követelését s azon felül maga is szinte öt forintot követel. Vajjon nem megyen-e még egy harmadik ügyvédhez?

— A mult számban közlött s a honvéd- tisztiek által a 14. honvéd-zászlój lobogó szentelése alkalmára választott koszorúelányok füzéréből véletlenségből kimaradt: Pirovits Me- lania, Wichtner Laura, Eisner Nina és Szabó Szidonia úrhölgyek. Kedves kötelességünknek tartjuk ezen sajtóhibát ezennel helyreigazítani illetőleg pótolni.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék- nek 1872-ik évi Április 11-én tartott fe- nyítő ülésében következő bűnügyekben hozott ítélet:

Előadó: STANKOVITS GY., törvsz. bíró. Schuller Ádám, súlyos testi-sértés bünténye miatt, 6 havi börtönrre ítéltetett.

Előadó: MIHAJLOVITS SÁNDOR, k. törv. bíró. Proulov Mitra, zártörés által elkövetett közhatalmi jog- sértés miatt bűnügyében 1 havi börtönrre ítéltetett.

Előadó: PETTKO BÉLA, kir. tsvsziki bíró. Horváth János nyilvános erőszakoskodási bünténye miatt 10 havi börtönrre ítéltetett.

Ugyan ezen törvényszéknek f. hó 18-án, reggel 9 óra- kor megkezdendő fenyítő ülésében a következő bűn- ügyekben fog végtárgyalás tartatni, u. m.:

210. sz. — Bischof Györgynek lopás iránti bűnügyében. 214. sz. — Temerinszky Adamov Zsiva és Janity Milán elleni lopási bűnügyében; és 1452-ik szám. — Magda Pavel tolvajlásbani részese- ságot bűnügyében.

E folyó hó 17-én reggel 9 órakor tart a fentérintett kir. törvényszék polgári ülésében STANKOVITS GY., kir. törvényszéki bíró által előadott:

3533. sz. ex 1870. — Szeller István és Margitnak, Schah Henrik ellen, a német-párdányi 215-ik sz. tjkönyben felvett bírtok iránti pere.

E hó 20-án pedig ugyancsak az említett bíró úr által előadott:

5114. sz. ex 1861. — Gróf Szécsen Miklósnak, némethi Damaszkín János mint a Berzava-társulat elnöke el- leni 1548 fr. 74 kr. és járuléki iránti pere.

*) E kitűnő beszédet mi csak kivonatlag közöljük t. i. azon részét, mely csupán az árviz által sújtott megyékre vonatkozik. (Szerk.)

A nagy-kikindai kir. törvényszéknél előadásra kitűzött perek jegyzéke.

Polgári tanács.

Előadó: TANÁZEVSITS.

1043. sz. polg. 1872. — Pakasky Mirko és Macza, Pakasky Mita ellen, 1/4 telek birtokba bocsátása iránt.
1178. sz. polg. 1872. — Tyrity Kovácsin Kata c. Szabó Ferencz, 800 [ ]-öt pótkert terület birtoka iránti pere.
745. sz. polg. 1872. — Radu Anuska és társ. c. özvegy Radu Roxa és társ. örökségi pere.
755. sz. polg. 1872. — Duffaud György és társ. c. özvegy Busán Teréz és társ. 136 hold iránti pere.

Előadó: PIROVITS.

335. sz. polg. 1872. — Ausztriai jelzálog-hitelbanknak, a General Compang. for the promotion of Land Credit (limited) című londoni társaság ellen, 72 egyenkint 21210 frankkal számított részlet és járuléka iránti rendes pere.
Előadó: DÁNIEL.

171. sz. T. M. — Ring Jánosnak, Sepecan Damián és társ. elleni, 700 o. é. ft. iránti pere.
801. sz. polg. 1872. — Martin Nikolának, Martin Fülöp elleni örökségi pere.
Előadó: JOANNOVITS.

43. szám kk. — Bugarszky Jelenának, Szimity Arsa elleni gyermekittartás iránt.
102. sz. kk. — Grbanicity Jozának, Stefani Gyurka elleni, 400 ft. iránti pere.
1199. sz. kk. — Velimirov Szima és Pajának, Velimirov Pera elleni, törvényes osztályrész kiadása iránti pere.
377. sz. polg. 1872. — Lajki Stennernak, Illin alias Buka Györgye elleni, 1436 forint 65 kr. és járuléka iránti pere.
Előadó: SZABOVLEJEVITS.

38. sz. kk. 1872. — Bengyeszko Prokának, Bengyeszko Koszta elleni, 4 lánec föld átadása iránti pere.
67. sz. kk. 1872. — Udicsky Szokának, özvegy Szavin Szida ellen, a nagy-kikindai 252. tjk. sz. a. felvett ingatlan vagyonnak átadása iránti pere.
89. sz. kk. 1872. — Russ Györgynek, Radovits Axentia ellen, 130 ft. és jár. iránti pere.
165. sz. kk. 1872. — Szimits Pera c. Francuzski Vladimir és Gattija, 500 forint iránti pere.
88. sz. T. M. 1872. — Özvegy Wirth Henriknek és társ. c. Wayer Keresztély és neje, a csatádi 333. tjk. sz. alatt foglalt ingatlan átadása iránti pere.
139. sz. T. M. 1872. — Marqui Miklósnak, Klein János ellen, 1400 ft. iránti pere.
747. sz. polg. 1872. — Niklos Lőrincz és társ. c. Niklos János és társ. ellen, 400 ft. iránt.
1041. szám polg. 1872. — Czrenkov Zsiva, Janyatov máskép Szegedincev Gyura ellen, egy ház átadása iránt.

Fenyítő tanács.

Végtárgyalások 1872-ik évi Ápril 16., 18., 19., 20., 22., 23., Májushó 3. és 6-án.
Előadók: GESZTESSY és VLAHOVITS, kir. törvényszéki bírák.

129-ik szám bftó. — Miatov Jován, lopás.
132-ik szám bftó. — Miatov Jován, lopás.
134. szám bftó. — Kompér György, csalási bűnügy.
131-ik szám ftó. — Argyellán Száva sulyos t. sértés miatti bűnügy.
283. szám bftó. — Oláh Mátyás, lopás.
149. és 150-ik sz. bftó. — Jerinkity Obrád erőszakoskodás miatt.
278-ik szám. — Kasztori János, mérgezés.
135. sz. bftó. — Redzsep Todor, agyonlövés miatt.
142. sz. bftó. — Sáríts József, sulyos t. sértés miatt.
138. sz. bftó. — Grebldinger Anna, lopás.
273. szám bftó. — Balla Mátyás, lopás.
145. sz. bftó. — Pekuran Györgye és társ. c. lopás.
136. szám. — Orzsa János és Csobu János, lopás.

KÖZGAZDASÁG.

Tisztelt szerkesztő úr!

Ha jelen soraimmal arra kérem fel, hogy a torontalmegyei gazdasági egyesület ügyein, becses lapjában tér nyitni sziveskedjék, ezt egyelőre nem azon lélekemelő elnevezéssel tehetem, hogy az egyesület leveleit tanúsítja. Sajnos! a torontalmegyei gazdasági egyesület, eddig, sorsa intézőinek legújabban és legbuzgóbb törekvése ellenére sem tudott magának az élet örök zöld pázsitján álló tért kivívni. Nem zárkozom el ugyan annak feltevésétől, hogy talán éppen ezen imént érintett ügyek nem voltak elégségesek, vagy nem volt a kellő ügy és szakértelemmel párosulva; hogyha ez azonban így volna, úgy misen kötelezhetné le, e szerény sorok íróját inkább mint az, ha azok, kik ily irányban alapos észrevételeket tehettek, ezeket a jó ügy érdekében ezen lap után nyilvánosságra hozzák.

Ezeket előre bocsátva, áttérek kezdetben kifejezett kéresem rövid megvilágítására, mely mindössze is arra terjed ki, hogy tisztelt szerkesztő úr addig is, míg az egyesület maga élénkebb tevékenységet nem fejtend ki, közölni sziveskedjék mindazon irásokat, melyek részint azért nem tekinthetők nyilvánosságra hozottaknak mert azon választmányi- vagy közgyűlések, melyekben vitatás és elhatározás tárgyát képezték, szerfelett gyéren látogatottak voltak, vagy pedig azért, mert ülésbeni elintézésükre eddig alkalom nem nyílt; és hogy miért nem nyílt ezen lap tisztelt olvasó közönsége a sornoként következő közleményekből megértend. Egyelőre szolgáljon felvilágosításul, hogy a legközelebb közzé teendő a f. h. 9-ére hirtetve volt választmányi ülésben voltak tárgyalandók; ezen üléshez azonban alig 2 tag jelenlén meg, az nem tartatot meg.

Nem kételkedvén egy pillanatig sem abban, hogy t. szerkesztő úr becses lapja hasábjait a torontalmegyei gazdasági egyesület közleményeinek, megnyitni sziveskedend, első sorban is a n. m. földmívelési minisztérium oly intézkedései tetszik közzé melyekre a választmányi addig halasztani nem lehetett míg egy határozatképes választmányi ülés összejön, és ezen okból lett a válasz is elnökileg adva, és az elnök és alelnökök távollétében az előbenneinek meghagyásából egy választmányi tag által aláírva.

Fogadja a t. szerkesztő úr őszinte honfői üdvözlőmet. Mencer Lipót.

Földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. minisztérium.

Kelt Pesten 1872. évi Január 13-án.

A gazdasági egyesületnek Nagy-Becskerekén. Gazdasági viszonyaink emelése s fejlesztése körül oly számos a teendő, hogy abban csak fokozatos haladás lehetséges. — Midőn

ezen teendők iránt a vezetésem alatti minisztérium eddigi eljárásához képest az év elején bizonyos programot tűz ki magának, ez alkalommal az ország viszonyainak közvetlenebb ösméretével bíró gazdasági szakegyesületek közreműködését is kívánom igénybe venni, s ez okból felkérem az egyesületet, hogy saját területének viszonyairól merített tájékozás után állapítsa meg azon teendőket, melyeket a mezőgazdaság emelése, az akadályok elhárítása érdekében legelőszörnek tart, készítsen általában, de főleg a jelen évre bizonyos tervzetet, melyszerint a kitűzött teendőkben eljárni szándékozik s legyen szives ezen tervzetét minél előbb ide megküldeni; hogy így az ország összes gazdasági szakegyesületeinek részletei alapján teendő intézkedéseim súlypontját azon teendőkre fektethessem, melyek szükséges volta első sorban áll, és ez által a rendelkezéseimre bizott eszközök leggyümölcsözőbb felhasználásra biztosíthatassék.

A mennyiben az egyesület bemutatandó tervzetében oly teendők foglaltatnának, melyek a minisztérium részéről nem csak szellemi hozzájárulást, hanem anyagi támogatást igényelnének, felkérem az ily esetekre nézve az egyesületet, hogy részletes és indokolt javaslatot tegyen, megjelölve, hogy az esetleg segélyeket illető igényeit, tekintve a hasonló czélokra rendelkezéseimre álló alapok korlátot volt lehetőségre mennyire szorítsa. — Az egyesület részéről beérkezendő javaslatok felett az összes tervzetekből nyerendő tájékozás alapján fogok a tárgyak sürős változók képest megállapítandó sorrendben határozni.

Önként értetik, hogy a tett javaslatok egy része csak feltételeken lesz tekintetbe vehető, miután a most bekért tervzetek egyik célja éppen az, hogy bizonyos egyforma intézkedések pl. hasonczélú kiállítások, versenyek s egyéb intézkedéseknek közel vidéken egy időben összeesése s egy az értekek az ügy hátrányára való elforgácsolása lehetőleg elkerültesk.

Hogy a kérdésben forgó tervzetek által szándékba vett célok elérhetessé szükséges, hogy azok minél előbb a minisztérium birtokában legyenek, ugyanazért felkérem az egyesületet, hogy ezen tervzetet tüzetes megvitatás után elkészítvén, azt ide mielőbb beküldje s általában a gazdaság terén eddig folytatott közhasznú munkásságában erénydelletlenül kitarván, becses szakmukodásával kitűzött teendőimben ezennel is támogatni szives legyen.

Szlávy József.

Nagyméltóságú miniszter úr!

A midőn Nagyméltóságodnak f. é. Január 13-ikáról 339. sz. alatt kelt kegyes leiratának vételét elősmernők, egyuttal sietünk az abban kifejezést talált kívánalmaknak, ezen feleletünkben a mennyiben csekély erőnkől telik elegyet tenni.

Egyesületünk azon időben, az 1869-iki év végével, szervezkedett mikor már megénk a szakadatlanul vált, s már világhírré vergődött, vizáradási korszak több hónapok óta következett volt be. Joggal nevezük ezen már majdnem három éven át tartó csapást korszaknak, mert éppen az emberek erőviszontagságok szoktak ezek által inkább mint korszakot alkotó emlékek hibében megőriztetni, sem mint a váltakozva bekövetkező jó napok.

Távol van tőlünk a szándék ezen reflexioink által, az általunk eddig elért felette gyér eredményekért, valamint a nem nagy eredményeket kilitásba helyező legközelebbi jövőérti felelősséget egészen osztatlanul a természet mostahaságának rováására irni, mert hiszen ez által tagadnók azon óriási sikereket létezését, melyeket emberi tudomány s munka a fékezetlen természettel szemben feltudnak mutatni, s csakis azt akarjuk bizonyítani, hogy megénkben, melyben az egyes emberi és egyleti üdvös tevékenységnek oly sok nélkülözhetlen előzményei hiányoznak, míg a haladást gátló oly sok mostohaságok megvannak, a feltűnően észlelhető visszamaradás, sőt talán hanyatlás, ha nem is egészen menthető, de mindenesetre érthető.

A nagyobbi hanyatlás mindenesetre a szellemi is vonja maga után, s így nálunk a kezdetben érintett mostoha viszonyok miatt természetesen nem hullhatott a n. m. földmívelési minisztérium által, a mezőgazdasági haladás csiráját tartalmazó, elhíntelt mag oly termékeny talajba, mint más megyékben. Hogy pedig az elszegényedés három év óta mily rémes alakot öltött megénkben és az egész, ugynevezett, Bánságban azt kívülünk, kik annak közvetlen szemlélői s részesei vagyunk, tudja az ország s világ, s eme körülmény, a rémes valóságból bár messzire visszamaradó, de mindazonáltal hű esetelését találja, a közgazdasági érdekekkel foglalkozó bel- s külföldi lapokban.

Hogy a mezőgazdasági haladás főleg a mennyiben ez egyleti működésünkkel függ össze, nem tarthatott megénkben egyforma lépést az ország más részeivel, egyeb általunk itt szinte érintendő körülményeken kívül, a közlekedés majdnem teljes megszakadában találja nagy részben megfejtését. Felette gátló befolyást gyakorol még ezenfelül egyleti sikeres működésünkre, a soknyelvűség, az urbéri földke tagosítatlansága, s végre azon körülmény, hogy megénk és egyesületünk székhelye a megye szélén levén, ez által a központi működés, ha másként ez uton üdvös eredmények elérkező is, ezek az érintkezhetős nehézsége miatt sem mutathatók fel. És éppen ez utolsó nehézség elhárítását czélozza az /- alatt ide mellékelt közgyűlési jegyzőkönyv határozata; s hogy Nm. még mielőtt az általunk czélba vett gazdasági körök végleges megalakítása testvé vált volna tudomást meríthessen a módozatokról, melyek-

kel egyesületünk igazgató választmányja tartott ülés határozatánál fogva, ezt elérhető véli // alatt a gazdasági körök szervezkedési s működési szabályzatait ide mellékeljük.

Sajnálatlall kell itt még, mint eddigi működésünk termékelenségének egyik nem utolsó helyen érintendő körjelét abban feltárnunk, hogy egyesületünk tagjainak nagy része nem viseltetik sem elég érdekltség sem elég bizalommal a mezőgazdasági haladás czéljainak egyleti úton való elérhetése iránt; s bár nem lettünk ezen észleletünknek sem kifejezésére sem magyarázatra felhívva, még is nem mulasztjuk el ennek indító okaira részve nézetünket nyilvánítani. És itt első sorban is azon ferdeséggel találkozunk, melylyel hazánk népe a jelenkor realisticus irányát csakis azon oldalról fogta fel a mennyiben az a kézzelfogható eredmény: a vagyonsodás felé törekszik, anélkül azonban, hogy azon utakat egyengetné, azon előfeltételeket megteremtén, melyeken s melyekkel ama czél megközelítő biztossággal elérhető. Szem elől tévesztetik nálunk, s fájdalom úgy hisszük sokkal bővebb mértékben mint honunk fejlebb részeiben, azon kétségbevonhatlan igazság, hogy a munka áldása csak ott következik be mulhatlanul, hol az a nyilvánosság s tudomány fénysugarai által övedzetik körül.

És éppen „a nyilvánosság s tudomány“ ama két elem, melynek terjesztését mi nemcsak a legközelebbi évre, hanem tevékenységünk egész idejére programmal tűztük ki. Bár korántsem ringathatjuk magunkat azon családomban, hogy szerény körünkben, a csekély szellemi s anyagi tudomány eddigi vívmányait ujjakkal gazdagíthatnók, sőt inkább habozás nélkül kell elősmernök, hogy a tudomány megállapította igazságok egy nagy része még előttünk ismeretlen, de mindenesetre nem csak hivatottaknak hanem kötelezeteknek is tartjuk magunkat arra, hogy azon elősmert jókat, melyeknek hozzánk való áptálmalása addig nálunk nem eszközöltetett azon felmerülő új tapasztalatokat, melyek a mezőgazdaság szellemi munkásai által előbünk feltártnak s melyek nagyrésze éppen Nagyméltóságú Minisztériumának gondossága által jut tudomásunkra, azon téren terjesszük, mely alatt egyesületünk tevékenységi körének nyilvánossága értendő.

Ezen törekvésünk és kötelességünk pedig, fellogásunk szerint, éppen az általunk czélba vett Gazdasági Körök megalakításában találandja megoldását.

Hogy azonban a czélszerű mezőgazdasági kezelés nálunk a mennyiben az általánosulása kell törekednünk egyrészt lehetővé, másrészt pedig a jövőre nézve biztosított legyen, két tényezőnek megteremtése okvetlen szükséges, ezek egyike az általános, habár kényszer tagosítás másika egy Gazdasági központosoda megalakítása. Habár különfélek is az első tényező iránti fogalmak, de mi úgy vagyunk meggyőződve hogy ennek létre jötte nélkül jó vetésforgásról, czélszerű marhatenyésztésről, egyáltalában az eddig divott primitív gazdálkodás gyökeres átváltoztatásáról a mennyiben a köznépre reflectalunk, sőt még az enyém és tied felőli tiszta fogalomról szó sem lehet.

A második tényező „egy gazdasági központosoda“ szükségessége iránt kétség azonban nem lehet, s ennek létesítése szinte egyik fő törekvésünket képezendi, s bizton reméljük hogy Nagyméltóságod minisztériumának eddigi üdvös és körültekintő működéséből következtetve megalakítandjuk nemcsak az érdemben erkölcsi, hanem anyagi pártolást is.

Végül rendes és természetszerűleg folyó üzleti tevékenységünket képezendi azon ügyek felkarolása, általánosítása és elintézése, melyek Nagyméltóságod minisztériuma vagy testvéregyleteink által fognak hozzánk juttatni.

Hogy ez irányban működésünk sikeressége, egyleti tagjaink s a gazdaközönség istápolásának mértékétől függend azt azonban itt röviden érinteni feleslegesnek nem tartjuk.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte és mély hódolatunk nyilatkozatát azon kéressel párosulva, hogy irántunk mindenkor tanúsított kegyes jóvoltát e folyó évben is számunkra érintetlenül fenntartani méltóztatssék. *)

Kelt N.-Becskerekén, 1872. Február 8-án.

Mély tisztelettel elnöki megbízásból:

Mencer Lipót, egyleti titkár. Steingaszner Ernő, választmányi tag.

T Ö Z S D E.

Pest, April 17-én. (A pesti gabna- és értéktörszédőr.) A gabnaüzlet pihent. A börze hangulata ma általában kedvezőbb volt; a tegnapi deroutealt árfolyamok megint jelentékenyen megjavultak. Ma egy új biztosítási papír „Atlas“ vezetett be a börzén és 110.50-ig élénken árutatott; Francobank 105.05-ről 107 ftra javult; magyar hitelbank 156.50-en fizetve; osztrák hitelrészvény 337.50 élénken; pesti közúti 314 fton; budai 120 fton zárva. Valuták kissé szilárdabbak. Napoleon'dor 8'83; arany 5'26; tallér 1'65.

Papirszelet.

Becskereki tüdő-derabok.

A múlt vasárnap egy fiatal ügyvéd-jelölt karöltve sétált imádojával a nagyutczán s közöttök a következő párbeszéd folyt:
Ugyan hogy lehet ön oly bú, midőn kedvese karján sétálthat?
Oh, viszozna sóhajtva a kisasszonyka, hiszen éppen az szerencsétlenségem, mert másik három kedvesem, ezen sémajmiatt, bizonyosan el fog tőlem pártolni! Boldog, ártatlan, kis leány — szegény udvarló!

A multkor egy társaságban egy tizenkétéves leányka így szóla anyjához:

*) Az ezen választmányban hivatott mellékleteket a legközelebbi számokban hozandjuk.

„Ugyan mond meg édes anyácskám, hogy mikor leszek én menyasszony?“
„Mihelyt tizenhat tavasz röpült el feledded,“ viszozna az édes és jó anyja.

Oh! sóhajtá buzgó áhitattal a leánya — engeddd meg édes jó anyám, hogy ez esztendőben négy tavaszunk legyen!

Tegnap a nagyutczán akaradatul is a következő párbeszédet hallottam:

„Már édes feleségem, szóla nagy elbizakodottsággal bizonyos férj, én csak azt mondom, hogy mindig a férj az oka, ha a feleség megcsalja, s mást szeret. En az ily buta férjeket (pardon e kifejezésért) mind egy szálga a Begaba dobatom.“

„Kedves férjem!“ jegyzé meg a csinos asszonyka, — „tudsz te jól üzni?“

A torontalmegyei takaré- és hitelbank

1872. évi Január—Márcziushavi

Forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betétek.
Állása 1871. évi Deczember végével . . . ft. 735924-76
Betételek 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 97006-14
összesen . . . ft. 832930-90
Visszafelezések 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 109808-50
Betételek állása 1872. Márczius végével . . . ft. 723122-40

II. Folyó számlai üzlet.
Tevőleges egyenleg 1871. Decz. végével . . . ft. 192-79
Kiadások 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 21618-25
összesen . . . ft. 21811-04
Bevétel 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 57647-66
Szenvedőleges egyenl. 1872. Márcz. végév. . . ft. 35836-62

III. Betéti levelek.
Állása 1871. Deczember végével . . . ft. 41971-83
Betételek 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 15550—
összesen . . . ft. 57521-83
Visszafelezések 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 35300—
Betéti levelek állása 1872. Márczius végével . . . ft. 22221-83

IV. Leszámitolási üzlet.
Bankváltók. A portefeuille állása 1871. Deczember végével . . . ft. 683641-30
Leszámitolt vált. 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 724883-65
összesen . . . ft. 1408524-95
Visszafelez. váltók 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 713033-09
A portefeuille állása 1872. Márcz. végével . . . ft. 695491-86

V. Hitel egylet.
A portefeuille állása 1871. Decz. végével . . . ft. 64870—
Leszámitolt vált. 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 80400—
összesen . . . ft. 145270—
Visszafelezett vált. 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 62340—
A portefeuille állása 1872. Márcz. végével . . . ft. 82930—

VI. Előlegek.
Értékpapirokra. Állása 1871. Decz. végével . . . ft. 36113-25
Adott előlegek 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 6433—
összesen . . . ft. 42546-25
Visszafelez. előlegek 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 5043—
Állása 1872. Márczius végével . . . ft. 37503-25

VII. Zalogokra.
Állása 1871. Deczember végével . . . ft. 10553-25
Adott előlegek 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 3968-25
összesen . . . ft. 14521-50
Visszafelez. előlegek 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 1872-50
Állása 1872. Márczius végével . . . ft. 12649—

VIII. Ingatlan kölcsönök.
Állása 1871. Deczember végével . . . ft. 105379-68
Kiadások 1872. Január—Márcziusban . . . ft. 13-30
összesen . . . ft. 105392-98
Visszafelez. kölcsönök 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 8976-08
Állása 1872. Márczius végével . . . ft. 96416-90

IX. Pénz-forgalom.
Pénztár készlet 1871. évi Decz. végével . . . ft. 19528-43
Készpénz bevételek 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 806711-46
összesen . . . ft. 826239-89
Készpénz kiadások 1872. Jan.—Márcziusban . . . ft. 810797-41
Készpénz egyenleg 1872. Márczius végével . . . ft. 9442-48

Vizállítás és időjárás.

Hely	April 17.	5'	7"	0 főtől száraz.
Pesten,	11.	4'	3"	"
Pozsonyban,	5.	2'	10"	" felhős.
Máramaros-Szigeten,	5.	3'	6"	" felhős.
Szathmáron,	6.	20'	5"	"
Tokajban,	5.	19'	0"	"
Szolnokon,	7.	19'	11"	" száraz.
Szegeden,	5.	1'	8"	"
Aradon,	5.	2'	8"	"
Nagy-Becskerekén,	5.	4'	8"	"
Eszéken,	4.	17'	7"	"
Sziszéken,	4.	13'	8"	"
Mitroviczon,	4.	11'	8"	"
Zimonyban,	4.	11'	8"	"
O-Orsován,	5.	6'	8"	"
Bezdán,	5.	5'	2"	"
Verbászban,	5.	5'	2"	"

A torontalmegyei takaré- és hitelbank számoló jelentése.

(Folytatás.)

Jegyzőkönyv

felvétel 1872-ik évi Márcziushó 17-én a Torontalmegyei takaré- és hitelbank részvényeseinek IV-ik rendes közgyűlésben.

I. Vezér-igazgató Mencer Mihály, annak constatálása után hogy 391 szavazattal bíró 70 részvényes jelent meg és e szerint a közgyűlés az alapszabályok értelmében határozatképes, felvolva egy f. h. 16-án hozzá érkezett felsürgönyt, melylyel a társulat elnöke Vécsey István Oroszlamosról jelenti, hogy a közgyűlésre megjeleni és elnökölni akadályozva van.

A jelen közgyűlésre egyhangú felkiáltással Kovách Ágoston, elnöknek megválasztatik.

II. Felolvastatik az igazgató választmányának az 1871. évről számoló jelentése és a számvizsgáló biztosság, a zármerleg, számadások, üzleti könyvek és pénztár megvizsgálása feletti jelentése.

Az első, annak részletes tárgyalása fentartatván, kedvező tudomásul vétetik, az utóbbiban foglalt indítvány szerint az 1871-ik évre vonatkozólag az igazgató választmány és az igazgatóknak a felelősség alól felmentés megszavaztatik.

III. Az igazgató választmány által bejelentett azon határozata, hogy a „Magyar országos központi takarékpénztár“ által

tervezett országos takarékpénztári gyűlésben részt venni fog, helyeslő tudomásul szolgál.

IV. Az 1871. évről, a betérjesszett zármérlegben kimutatott és közgyűlésileg megállapított 30706 forint 65 kr. tiszta nyereségre nézve,

határozatott:

a választmányi betérjesszítés szerint, a) a vezérigazgatónak járó 2% jutalék azaz 614 ft. 13 kr., b) a tartalék-tőke részére 10%, azaz 3070 ft. 66 kr., c) a hitelegyleti tartalék-tőke részére 175 ft. 44 kr., kihasítatik, d) az intézet hivatalnokai számára rendkívüli jutalmazásul 400 ft. megszavaztatik; e) köz-célokra és pedig a helyben felállítandó reáliskola tőkéjéhez 200 ft., a helyben létesülésben levő kisdédovoda tőkéjéhez 50 ft., a városi kórháznak 50 ft., a Torontálmezei árvízkarosultaknak 50 ft., az igazgató választmányának rendelkezésére 96 ft. 42 kr. adatik, végül f) az igazgató választmány javaslatától eltérőleg a részvény-osztalék 26—26 fital, azaz 26000 ft. állapítatik meg. Összesen 30706 ft. 65 kr.

V. Minekelőtte a közgyűlés a választásokra átmenne, a vezérigazgató és ügyész jövőre díjazása iránt az igazgató választmány jelentésében foglalt javaslat vétetik tárgyalás alá.

Határozatott:

A vezér igazgató évi díja 2000 fton és a zármérlegben kitüntetendő tiszta nyeresemény után számítandó 2% jutalékon változatlanul meghagyatik, az ügyész díja pedig 300 ftról évi 400 ftra emel-tetik.

VI. A napirenden levő választások kerülven sorra, az e célra Steingaszner Ernő elnöke alatt kiküldött és Pollak Ármin, Weisz Albert és Deutsch Ignác részvényesekből álló szavazatszedő bizottságnál, következő szavazatok adtak be; és pedig

1-ször a társulati elnök választásánál 64 részvényes szavazván, esett Vécsey Istvánra 338, Kovách Ágostonra 12 szavazat.

2-or. A vezér-igazgató választásban részvett 63 részvényes, kiktől Mencer Mihály 339 szavazatot nyert.

3-szor. Az ügyész választásánál szavazott 63 részvényes, és pedig Bielek Vilmosra 340, Demko Pálra 9 szavazattal.

Ennélfogva elnöki kimondattott, hogy Vécsey István társulati elnöknek, szótöbbséggel; Mencer Mihály vezér-igazgatónak, egyhangúlag, Bielek Vilmos ügyésznek, szótöbbséggel 3 évre megvannak választva.

VII. Az igazgató választmányból alapszabályszerűleg kilép jelenleg: Deutsch Ármin, Engel Samu, Deixner Henrik, Kadelsburger Fülöp, Kovách Ágoston, Lucsics Miklós, Reiner János, Schwimmer Mór, Steingaszner Ernő, Szávits István és Szekulits Cyrill, halállal kimult Basch Lőrincz.

A választmány kiegészítése céljából szavazás megejtése előtt a jelen közgyűlés a múlt rendes közgyűlés óta elhunyt 3 érdemes választmányi tag t. i. Bukovalla Miklós, Engelsmann Henrik és Basch Lőrincz halála feletti sajnálatát jegyző-könyvbe igtatni határozza.

Szavazott 68 részvényes és pedig: Schwimmer Móra 384, Kovách Ágostonra 375, Steingaszner Ernőre 374, Lucsics Miklósra 369, Kadelsburger Fülöpre 363, Deixner Henrikre 358, Engel Samúra 347, Deutsch Árminra 332, Aronovits Dömére 338, Reiner Jánosra 275, Szávits Istvánra 277, Demko Pálra 166, Messinger Jakabra 133, Blühweisz Móra 331, Freund Vilmosra 108, Rosenfeld Móra 63, Deutsch Jakab, boltosra 39, Fischer Fülöpre 29, Kellner Ferenczre 25, Kleszky Jánosra 25, Szekulits Cyrillre 24, Tanazevits Mihályra 22, Botka Lajosra 18, Kekez Péterre 6 szavazattal.

Az egyenlő szavazatot nyert Demko Pál és Messinger Jakab újból szavazás

alá bocsátatván Demko Pál nyert 206, Messinger Jakab 77 szavazatot.

Az igazgató választmányba tehát 3 évre megvannak választva, Schwimmer Mór, Steingaszner Ernő, Lucsics Miklós, Kadelsburger Fülöp, Deixner Henrik, Engel Samu, Deutsch Ármin, Aronovits Döme, Reiner János, Szávits István, Kovách Ágoston és 2 évre a meghalt Basch Lőrincz helyébe Demko Pál.

VIII. A számvizsgáló bizottmány választásában részt vett 54 részvényes és nyert Sinkay János 253, Kellner Ferencz 250, Spiegel Jakab 237, Botka Lajos 222, Blühweisz Mór 96, Freund Vilmos 93, Auer Simon 79, Rosenfeld Mór 41, szavazatot.

Megvannak választva számvizsgálóként az 1872. évre illetőleg a jövő rendes közgyűlésig: Sinkay János, egyuttal egyakarattal elnöknek, Kellner Ferencz, Spiegel Jakab, Botka Lajos és Blühweisz Mór. Tekintettel pedig arra, hogy, mint nem fogadja, az el- vagy el nem fogadás iránti nyilatkozásra felhozott, az eltávozott Blühweisz Mór e megválasztást el felszólíttatni határozatlik és nemleges válasz esetére helyetteseül már most Freund Vilmos kimondatik.

(Vége következik.)

H I R D E T M É N Y E K.

HIRDETMÉNY.

A torontálmezei takaré- és hitelbanknál a könyvvivői állomás megürülvén, ezen helyre ezennel pályázat nyitattik.

Az intézet kezelési és könyvviteli nyelve a magyar az alkalmazandó könyvvivőnek a titkári teendőket is kell végeznie, és a könyvvel minden ágaiiban főleg a kettős könyvvitelbeni jártassággal, azonkívül a magyar és német nyelvet és az azokban levelezésben és fogalmazásban képességgel kell bírnia és fizetésének kétszeres összegében biztosítékot kell adnia; az ezen helyre pályázók sziveskedjenek tehát képességeiket kimutató bizonyítványokkal ellátott, kellőleg felszerelt és a fizetés tekintetében igényeiket is tartalmazó beadványaikat, legfeljebb 1872. évi Május 10-ig az alírt igazgatóságnak átadni vagy átküldeni.

Kelt Nagy-Becskereken, 1872. évi April 16-án.

(3)

A torontálmezei takaré- és hitelbank igazgatósága.

HIRDETMÉNY.

A „Torontálmezei takaré- és hitelbank“ azelőtt: Torontálmezei takarékpénztár által kiállított: 778., 784., 791., 802., 829/717., 858/429., 859/487., 872., 877., 884., 889/568., 896., 895/629., 907., 910., 912., 917., 941., 944/618., 945/291., 947., 950., 951/52., 959/455., 961/707., 967., 971., 975/566., 978., 981., 987/692., 998/1., 1012., 45., 76., 93., 353., 366., 668. és 774. számú záloglevelek birtokosai, ezennel felhivatnak, hogy adott zálogaikat legfeljebb 1872. évi Május 11-ig kiváltság vagy a meghosszabbítást az intézetnél kieszközöljék, mivel ezen határidő elteltével f. é. Május 12-én délelőtti fél 10 órakor a sem ki nem váltott sem meg nem hosszabbított illető zálogok, az intézet helyiségeiben, árverés útján eladatni fognak.

Kelt Nagy-Becskereken, 1872. évi April 16-án.

A torontálmezei takaré- és hitelbank, azelőtt torontálmezei takarékpénztár igazgatósága.

PLEITZ FER. PÁL

KIR. SZAB. KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJA

NAGY-BECSKEREKEN, urutcza, 276. szám alatt,

ajánlja magát minden e szakmába vágó dolgok kiállítására, mint:

MŰVEK ÉS ALKALMI NYOMTATVÁNYOKKAL,

tetszés szerinti terjedelemmel minden az országban divó nyelven,

rovatívek-, jegyzőkönyvek-, hirdetések-,

SZERZŐDÉSEK-, KÖRLEVELEK-, ÁRJEGYZÉKEK-, SZÁMLÁK-, VÁLTÓK-,
mutatójegyzékek-, falragaszok-, jelzések-,

GYÁSZLAPOK-,

TÁNCZRENDEK-,

ÜZIM-, LÁTOGATÓ- ÉS MEGHÍVÓJEGYVEK stb.

Továbbá kaphatók e könyvnyomdában:

KÉSZ NYOMTATVÁNYOK,

és pedig:

☞ KÖZSÉGI HIVATALOK ÉS ÜGYVÉDEK SZÁMÁRA. ☜

A róm. kath. plébániák számára:

keresztelési, esketési s halálozási anyakönyvek és anyakönyvi kivonatok valamint gyónó czédulák is.

A gör. kel. plébániák számára:

keresztelési, esketési és halálozási anyakönyvek valamint anyakönyvi kivonatok és

☞ NÉPSZÁMLÁLÁSI ÍVEK. ☜

Iparosok és kereskedők számára:

TAN- és MESTERLEVELEK,

☞ gabona- és gypjueladási szerződések, áruszerződések ☜

VÁLTÓK, KÖTELEZVÉNYEK, SZÁMLÁK,

NYUGTÁK, ELLENNYUGTÁK stb.

Továbbá e könyvnyomdában kapható:

A Torontál vármegyei állomási helyek távolságát kimutató jegyzék.

16 iv ára 70 kr.